

BIBΛΙΟ

Η επέτειος του θανάτου του Λόρδου Βύρωνος

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Η παρούσα στήλη, όπως γνωρίζουν όσοι την παρακολουθούν (και είναι όπως φαίνεται πολλοί οι πιστοί της από την πρώτη της ημέρα), συμβαίνει να παρουσιάζει και βιβλία όχι ευκολα προστά, δυστυχώς. Αυτό οφείλεται στο ότι οι εν λόγω εκδόσεις κυκλοφορούν συνήθως από έπισημους φορείς που δεν έχουν βασική αποστολή την έκδοση βιβλίων, π.χ. η Εκκλησία, δημοί, περιφέρειες, σύλλογοι και εν τέλει και υπουργεία. Αλλά αξίζουν την αναζήτηση κυρίως από τους ίδιους τους φορείς γιατί συχνά είναι σημαντικές εκδόσεις.

■ Σίσσυ Παπαθανασίου - Βασίλης Σαμπαντάκης (έπιμ.), *Λόρδος Βύρων. Ποιητής & Φιλέλλην*, 1788-1824 (έκδ. Ύπουργείο Πολιτισμού, σελ. 240). Στόν τόμο αυτόν, που πρέπει να αναζητηθεί από τό Ύπουργείο Πολιτισμού, περιλαμβάνονται εν πολλοίς οι

εισηγήσεις του Διεθνούς Βυρωνικού Συνεδρίου που διεξήχθη στην Αθήνα και τό Μεσολόγγι κατά τό παρελθόν έτος και είχε διοργανωθή από τό έν λόγω ύπουργείο σέ συνεργασία μέ τήν Βυρωνική Έταιρεία Ιερής Πόλεως

Μεσολογγίου. Στήν έκδοση περιλαμβάνονται έν άρχή και μετά τόν λόγο τής Ύπουργού Πολιτισμού κ. Λίνας Μενδώνη, οι εισαγωγικές όμιλίες τών άπογόνων τής οικογενείας Byron, δηλ. τού John Lytton, 5ου Κόμητος τού Lytton, και τού Robin Byron, 13ου Λόρδου Byron. Ακολουθούν οι εισηγήσεις τών ξένων συνέδρων γιά διάφορες πτυχές τού βίου και τού έργου τού Βύρωνος, δηλ. τών Roderick Beaton, Shobhana Bhattacharji, Geoffrey Bond, Christine Kenyon Jones, David McClay, Gudni Elisson, Jerome McGann, Peter Graham, Alexander Grammatikos, Jonathan Gross,

Itsuyo Higashinaka, Maria Kalinowska, Innes Merabishvili, Stephen Minta, Naji Ouejian, Diego Saglia, Andrew Stauffer. Έπονται οι από ελληνικής πλευράς εισηγήσεις τών Θανάση Βασιλείου, Σπυριδούλας Δημητρίου, Νατάσας Καστρίτη, Ρεγγίνας Κατσιμάρδου, Διονύση Καψάλη, Μαρίας Σχοινά και τής Προέδρου τής Βυρωνικής Έταιρείας Ιερής Πόλεως Μεσολογγίου και ψυχής τού συνεδρίου Ρόζας-Ροδάνθης Φλώρου. Η έπιμελήτρια Σίσσυ Παπαθανασίου κλείνει τόν τόμο μέ δική τής εισήγηση γιά τήν σχέση τού Βύρωνος και τού θεάτρου. Οι εισηγήσεις στό σύνολό τους αναλύουν και φωτίζουν πτυχές τής ζωής, τών επιδράσεων τού έργου τού Βύρωνος σέ άλλους ποιητές, αλλά και τήν σημασία τής δημιουργίας τού Άγγλου ποιητού στό συνολικό ρομαντικό κίνημα. Η φιλελληνική πτυχή είναι ή λιγώτερο αναπτυσσόμενη αλλά και πάλιν υπάρχουν εισηγήσεις έπί τού θέματος. Η κυκλοφορία τού τόμου τόσο γρήγορα μετά τήν διεξαγωγή τού συνεδρίου είναι ό πραγματικός άθλος τών έπιμελητών, καθώς εΐθεται να βραδύνουν πολύ τά πρακτικά συνεδρίων. Πέραν τών άλλων ό τόμος είναι πλουσιώτατα εικονογραφημένος μέ τεκμήρια από πολλά μουσεία δλης τής Εύρώπης. Δέν είναι εύκολο να έκδοθή μία τόσο έπιμελημένη έκδοσις άν δέν καταβληθούν μεγάλοι κόποι και άν δέν άσκηθούν πιέσεις στους συνέδρους να παραδώσουν έγκαιρως τά κείμενα τους. Γιά τόν λόγο αυτόν αξίζουν πολλοί έπαινοι στό Ύπουργείο Πολιτισμού, τά μέλη τής Έπιστημονικής Έπιτροπής τού συνεδρίου και τούς έπιμελητές γιά τό θαυμάσιο αποτέλεσμα.

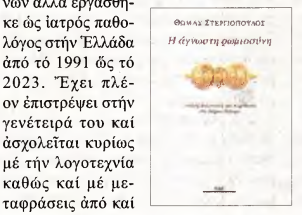
■ Arthur Schopenhauer, *Συνομιλίες. Όνειρς από τή ζωή και τό έργο τού φιλοσόφου* (μτφρ. Βάλια Κακοσίμου - Νάγια Παπασπίρου, έκδ. Printa, έπιμ. Κώστας Αντωνίου - Γιάννης Μπαρτσώκας, σελ. 240, ευρώ 16,96). Τό βιβλίο είναι ένα άπάντημα από καταγεγραμμένες άφηγήσεις και άναφορές στήν ζωή και τό έργο τού Σοπενάουερ (1788-1860).

■ Θωμάς Στεργιόπουλος, *Η άγνωστη Ρωμοσύνη. Λαϊκός πολιτισμός και παράδοση στή Βόρειο Ήπειρο* (έκδ. Ροές, σελ. 224, ευρώ 14,84). Ο συγγραφέας γεννήθηκε στους Άγίους Σαραντά της Βορείου Ήπείρου έπί τού καθεστώτος τού Χότζα. Έσπούδασε ιατρική στό Πανεπιστήμιο τών Τριώνών αλλά εργάσθηκε ως ιατρός παθολόγος στήν Ελλάδα από τό 1991 ως τό 2023. Έχει πλέον έπιστρέψει στήν γενέτειρά του και άσכולείται κυρίως μέ τήν λογοτεχνία καθώς και μέ μεταφράσεις από και

Οί μαρτυρίες από διάφορους ανθρώπους τού πνεύματος και τών καλών τεχνών, συγχρόνων τού Γερμανού φιλοσόφου που έτυχε να τόν γνωρίσουν και να συνομιλήσουν μαζί του, αλλά και να καταγράψουν αυτές τις συναντήσεις, βοηθούν ίσως καλύτερα στην κατανόησή του. Ο αναγνώστης μέσω αυτών των μαρτυριών έχει την δυνατότητα να αποκτήσει την πρώτη του προσέγγιση στο έργο και την προσωπικότητα του Γερμανού στοχαστή. Τά 33 πρόσωπα των Συνομιλιών ήταν οικεία προς αυτόν, μαθητές, φίλοι, θαυμαστές και συνάδελφοί του. Κάποιοι ήταν αντίθετοι προς την γραμμή της φιλοσοφικής σκέψης του Σοπενάουερ για διάφορους λόγους. Μέσα από τους διαλόγους διαγράφεται πολύ ζωηρότερα ή μορφή τού άνδρος που θεωρήθηκε από πολλούς ως ό κατ' έξοχήν φιλόσοφος τής άπαισιοδοξίας ού μήν αλλά και τού αντιφεμινισμού.

■ Θωμάς Στεργιόπουλος, *Η άγνωστη Ρωμοσύνη. Λαϊκός πολιτισμός και παράδοση στή Βόρειο Ήπειρο* (έκδ. Ροές, σελ. 224, ευρώ 14,84). Ο συγγραφέας γεννήθηκε στους Άγίους Σαραντά της Βορείου Ήπείρου έπί τού καθεστώτος τού Χότζα. Έσπούδασε ιατρική στό Πανεπιστήμιο τών Τριώνων αλλά εργάσθηκε ως ιατρός παθολόγος στήν Ελλάδα από τό 1991 ως τό 2023. Έχει πλέον έπιστρέψει στήν γενέτειρά του και άσכולείται κυρίως μέ τήν λογοτεχνία καθώς και μέ μεταφράσεις από και

■ Έρση Σωτηροπούλου, *Έορταστικό τρίημερο στά Γιάννενα* (έκδ. Πατάκη, σελ. 72, ευρώ 8,80 και σέ e-book 4,99). Η συγγραφέας είναι ή ελληνική ύποψηφια γιά τό Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας κατά τά τελευταία χρόνια και πάλιν έφέτος. Τό ύφος της χαρακτηρίζεται από έντονο σουρρεαλισμό, συχνά από έλευθεροστομία, αλλά διακρίνεται και γιά τόν τρόπο πού δημιουργεί ένταση στόν άναγνώστη της. Έδω τό άπλό θέμα τής τριήμερης έκδρομής ως τά Ίωάννινα μέ έναν άγνωστο μετατρέπεται σέ μείζονα περιπέτεια και άποκτά ποιητικές διαστάσεις, αλλά μέ μορφή άρκετά δυστοπική και τελικά πεποιημένη. Δέν είναι βιβλίο πού διαβάζεται εύκολα, όπως κανένα βιβλίο τής Σωτηροπούλου. Και τούτο διότι ή σουρρεαλιστική γραφή, σχεδόν μορφή αυτόματης γραφής, συσκοτίζει τήν εξέλιξη τής όποιας λίγης δράσεως διακρίνει τήν πλοκή. Η άφήγησις έστιάζεται κυρίως στήν σεξουαλική διάσταση τής έκδρομής πού γίνεται μέ άφορ-

προς τήν άλβανική. Τά δοκίμια τού παρόντος τόμου είχαν έκδοθή γιά πρώτη φορά τό 1997 και τώρα επανεκδίδονται χωρίς μεταβολές. Στόχος τής εργασίας είναι να καταδειχθούν οι ιδιαιτερότητες τού Βορειοηπειρωτικού Έλληνισμού, πού, όπως κάθε εθνική ομάδα πού ζή άπομονωμένη και έν μέσω άλλοεθνούς πληθυσμού, στήν συγκεκριμένη περίπτωση δέ και υπό διωξίν, αναπτύσσει μορφές άμύνης μέσω τού λαϊκού πολιτισμού του και τών έθιμων του. Καθώς πλέον τά σύνορα είναι άνοικτά αλλά και δεδομένης τής προσπάθειας διακηρύξεως τής όμοιογενείας τού άλβανικού κόσμου τό βιβλίο λειτουργεί ως σημαντική μαρτυρία γιά τόν λησμονημένο Έλληνισμό τών Βορειοηπειρωτών.

■ Έρση Σωτηροπούλου, *Έορταστικό τρίημερο στά Γιάννενα* (έκδ. Πατάκη, σελ. 72, ευρώ 8,80 και σέ e-book 4,99). Η συγγραφέας είναι ή ελληνική ύποψηφια γιά τό Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας κατά τά τελευταία χρόνια και πάλιν έφέτος. Τό ύφος της χαρακτηρίζεται από έντονο σουρρεαλισμό, συχνά από έλευθεροστομία, αλλά διακρίνεται και γιά τόν τρόπο πού δημιουργεί ένταση στόν άναγνώστη της. Έδω τό άπλό θέμα τής τριήμερης έκδρομής ως τά Ίωάννινα μέ έναν άγνωστο μετατρέπεται σέ μείζονα περιπέτεια και άποκτά ποιητικές διαστάσεις, αλλά μέ μορφή άρκετά δυστοπική και τελικά πεποιημένη. Δέν είναι βιβλίο πού διαβάζεται εύκολα, όπως κανένα βιβλίο τής Σωτηροπούλου. Και τούτο διότι ή σουρρεαλιστική γραφή, σχεδόν μορφή αυτόματης γραφής, συσκοτίζει τήν εξέλιξη τής όποιας λίγης δράσεως διακρίνει τήν πλοκή. Η άφήγησις έστιάζεται κυρίως στήν σεξουαλική διάσταση τής έκδρομής πού γίνεται μέ άφορ-

μή άργία εθνικής έπετείου. Βασικό θέμα δέν είναι όμως ή έρωτική σχέση στό σαρκικό της πεδίο αλλά ή άνάλωσις πού άπαιτείται γιά τήν διαμόρφωσή της, άνάλωσις πού συμβολικά θάβει στήν «άνθρωποφαγία». Είπαμε ότι δέν είναι συγγραφέας γιά όλους τους άναγνώστες. Αλλά είναι μία σημαντική φωνή μέ σύγχρονη έκφραση και καταφανώς γράφει μέ βάση και ψυχαναλυτικές έμπειρίες τής συγγραφείας.

■ Άλεις Ζεντέρ, *Όλο τό μισό τό κόσμον. Δοκίμιο γιά τή λογοτεχνία* (μτφρ. Ρούλα Γεωργακοπούλου, έκδ. Βιβλιοπωλείον τής Έστίας, σελ. 196, ευρώ 18). Η συγγραφέας είναι Γαλλίδα από Αλγερινό πατέρα και Γαλλίδα μητέρα. Έλαβε πτυχίο από τήν École Normale Supérieure. Έχει καλλιιεργήσει συστηματικά τόσο την πεζογραφία μέ μυθιστορήματα, δοκίμια και θεατρικά έργα, όσο και τήν σκηνοθεσία, κυρίως στό θέατρο. Τό δοκίμιο της πού έχουμε στα χέρια μας αναφέρεται στις ψυχικές αντίδράσεις τής συγγραφείας έναντι κειμένων τής παγκοσμίου λογοτεχνίας πού προσδίδουν μεγάλη σημασία σέ ώρισμένα στοιχεία καθαρώς «ρατσιστικά», όπως π.χ. σέ ήρωες πού είναι λευκής φυλής, άνδρες βεβαίως και πλούσιοι μέ πολλόν έλεύθερο χρόνο. Θεωρεί, όχι άδίκως, ότι ή λογοτεχνία κυρίως κατά τό παρελθόν απέδιδε μεγάλη σημασία σέ αυτές τις παραμέτρους πού θεωρητικά ίσως να αποτελούσαν και τήν εικόνα πού είχαν γιά τόν εαυτό τους οι λογοτέχνες όπως ό Χέμινγουέι. Μάς καλεί να συνομιλήσουμε μέ τά βιβλία, κυρίως μυθιστορήματα, και να τά δούμε κάποτε και κάπως «λοζά», μέ άρκετά παιγνιώδη διάθεση. Είναι άπολαυστικό κείμενο από μία πολύ έξυπνη συγγραφέα. ▲ ▼

